

Dosarul nr. 2ra-954/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A: Panov, I. Dutca, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

05 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția teritorială Centru împotriva Elenei Dîmcenco cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților,

împotriva deciziei din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Elena Dîmcenco și a fost menținută hotărârea din 27 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 27 aprilie 2018 Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția teritorială Centru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Dîmcenco cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în temeiul Legii nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, asigurarea obligatorie de asistență medicală are un caracter obligatoriu pentru toți cetățenii Republicii Moldova, obligativitatea asigurării fiind expres stabilită ca principiu în art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea enunțată.

A menționat că, neexecutarea obligației de achitare a primei de asigurare în termen atrage după sine aplicarea sancțiunilor pecuniare față de persoana care nu și-a onorat obligația.

A susținut că, mijloacele financiare acumulate în fondurile de asigurare, inclusiv sumele penalităților pentru neachitarea în termen a primelor, sunt destinate realizării activității specifice asigurării obligatorii de asistență medicală și se utilizează în strictă conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de constituire

și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 594 din 14 mai 2002, cu modificările și completările ulterioare (Monitorul Oficial al RM nr. 66-68 din 23 mai 2002, art. 691).

A afirmat că, în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și agențiilor ei teritoriale îi revine calitatea de asigurător, în timp ce calitatea de persoane asigurate o pot avea atât cetățenii Republicii Moldova, cât și străinii, în condițiile stabilite de legiuitor și care se dobândește ca urmare a achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală sau în sumă fixă în dependență de categoria de plătitori la care persoana se atribuie (anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002).

A relevat că, pentru obținerea statutului de persoană asigurată nu se semnează contractul de asigurare și nu se negociază condițiile de asigurare. Persoana devine asigurată la momentul executării obligației de achitare a primei de asigurare.

A notat că, legiuitorul distinge două categorii de plătitori enunțate în anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, cu modificările și completările ulterioare: categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense (anexa nr. 1) și categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual (anexa nr. 2).

A precizat că, anexa nr. 2 la Legea enunțată enumeră categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, persoane fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se asigură în mod individual, la pct. 1 lit. b) fiind enunțați expres fondatorii de întreprinderi individuale.

A specificat că, nu sunt obligați să achite prima în sumă fixă numai pensionarii și persoanele cu dizabilități, dacă aceștia fac parte concomitent din categoriile persoanelor fizice neangajate asigurate de stat și categoriile de persoane obligate să se asigure în mod individual.

A invocat că, Compania Națională de Asigurări în Medicină, în temeiul art.17 alin. (11) din Legea enunțată, prin intermediul agențiilor teritoriale, efectuează evidența corectitudinii virării în termen la contul său a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și aplicarea penalităților și sancțiunilor contravenționale conform prevederilor Codului contravențional.

A relatat că, conform informației plasate pe site-ul oficial al Agenției Servicii Publice (<http://www.asp.gov.md/ro/e-services>), la rubrica „Servicii electronice „E-Camera Înregistrării de Stat” (www.webinfo.cis.gov.md), Elena Dîmcenco, IDNP 0972201489015, domiciliată în mun. Chișinău, str. Ștefan Ciobanu,42, este întreprinzător individual, fondator al ÎI „Dîmcenco Elena”, IDNO 1003600009881, cu sediul în mun. Chișinău, str. Ștefan Ciobanu,42.

A considerat că, fondatorul Elena Dîmcenco se atribuie la categoria de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, stipulați în pct. 1) lit. b) din Anexa nr. 2 la Legea

nr.1593 din 26 decembrie 2002.

A menționat că, conform datelor din Sistemul Informațional „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală”, sistem înregistrat cu nr. de înregistrare 0000074- 001 din 20 august 2013 în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, pe parcursul anilor 2015, 2016 și 2017 Elena Dîmcenco, întreprinzător individual, fondator al ÎI „Dîmcenco Elena” nu și-a onorat obligația prevăzută de legislație de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în termenul legal stabilit. Astfel, au fost înregistrate datoriile la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2015, 2016 și 2017 în sumă de 15031,54 de lei, compusă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 12168 de lei și penalității aferente în sumă de 2863,54 de lei.

A susținut că, pentru anul 2015 datoria constituie 4688,74 de lei, compusă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 4056 de lei, stabilită în art. 4 alin. (3) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015 nr. 74 din 12 aprilie 2015 (în vigoare din 28 aprilie 2015), scadența fiind pînă la 28 iulie 2015 inclusiv și penalitatea pentru 156 zile în sumă de 632,74 de lei ($4056 \text{ lei} \times 0,1 \% = 4,056 \text{ lei/zi}$; perioada 29 iulie 2015 – 31 decembrie 2015 = 156 zile; $156 \times 4,056 \text{ lei/zi} = 632,74 \text{ de lei}$).

A afirmat că, pentru anul 2016 datoria constituie 5171,40 de lei, compusă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 4056 de lei și penalitatea pentru 275 zile în mărime de 1115,40 de lei ($4056 \text{ lei} \times 0,1 \% = 4,056 \text{ lei/zi}$; perioada 01 aprilie 2016 – 31 decembrie 2016 = 275 zile; $275 \times 4,056 \text{ lei/zi} = 1115,40 \text{ de lei}$).

A notat că, pentru anul 2016 mărimea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în valoare absolută a fost similară mărimii primei pentru anul 2015 – 4056 de lei, stabilită în baza ordinului CNAM nr. 661-A din 23 decembrie 2015 privind fondurile provizorii ale asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2016, iar termenul limită de achitare a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul 2016 a fost pînă la 31 martie 2016 inclusiv, termen stabilit conform art. 22 alin. (1) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002, în redacția Legii nr. 243 din 29 decembrie 2015.

A evidențiat că, pentru anul 2017 datoria constituie 5171,40 de lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 4056 de lei, stabilită în art. 4 alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2017 nr. 285 din 16 decembrie 2016, scadența fiind pînă la 31 martie 2017 inclusiv și penalitatea pentru 275 zile în sumă de 1115,40 de lei ($4056 \text{ lei} \times 0,1 \% = 4,056 \text{ lei/zi}$; perioada 01 aprilie 2017 – 31 decembrie 2017 = 275 zile; $275 \times 4,056 \text{ lei/zi} = 1115,40 \text{ de lei}$).

A relatat că, în temeiul art. 166 lit. h) CPC, la 10 iulie 2017 a fost expediată în adresa debitorului înștiințarea cu nr. 02-01- 04/2141, prin care a solicitat achitarea datoriei pentru anii 2015, 2016 și 2017.

A invocat că, în pofida faptului că, înștiințarea a fost recepționată de către pârâtă, la 13 iulie 2017 datoria nu a fost achitată.

A solicitat încasarea de la pârâtă, întreprinzător individual, fondator al ÎI „Dîmcenco Elena”, a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2015, 2016 și 2017 în sumă de 12168 de lei și a majorării de întârziere în sumă de 2863,54 de lei.

Prin hotărârea din 27 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția teritorială Centru și a fost încasată de la Elena Dîmcenco în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția teritorială Centru suma de 12168 de lei, cu titlu de datorie pentru neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și suma de 2863,54 de lei, cu titlu de penalitate, iar în total suma de 15031,54 de lei. A fost încasată de la Elena Dîmcenco în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 450,95 de lei.

Prin decizia din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Elena Dîmcenco și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a reținut că, conform datelor SI AOAM, la rubrica Istoria atribuirii categoriilor în cadrul AOAM, apelanta Elena Dîmcenco a fost inclusă în categoria de persoane cu xxxx la 15 noiembrie 2018, iar pretențiile intimatului din cererea de chemare în judecată privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală vizează încasarea primei de asigurare obligatorii de asistență medicală și a penalităților aferente pentru anii 2015, 2016 și 2017, perioadă când apelanta nu deținea statut de persoană cu xxxx.

Așadar, instanța de apel a considerat că, sunt întemeiate argumentele intimatului precum că, la data înaintării cererii de chemare în judecată, Elena Dîmcenco deținea calitatea de fondator al întreprinderii individuale și era obligată să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală. Or, conform pct. 1 lit.b) din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, cu modificările și completările ulterioare, apelanta se atribuie la categoria de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual în mărimea, modul și termenii prevăzuți de legislația în vigoare.

Totodată, instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apelantei precum că, în privința sa urmau a fi aplicate prevederile art. 4 alin. (4) lit. i) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, dat fiind faptul că, în calitate de fondator al ÎI „Dîmcenco Elena”, aceasta, de fapt, se atribuie la categoria de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual conform pct. 1 lit. b) al anexei nr. 2 la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002.

În acest context, instanța de apel a subliniat că, intimatul a solicitat încasarea sumelor debitoare de la Elena Dîmcenco în calitate de fondator al întreprinderii individuale cu același nume. Or, după cum s-a constatat din materialele cauzei, ÎI „Dîmcenco Elena” nu a fost radiată din Registrul de stat, iar Elena Dîmcenco este înregistrată ca întreprinzător individual, fondator al ÎI „Dîmcenco Elena”, fiind, astfel, obligată în fiecare an să achite integral costul primei de asigurare obligatorie

de asistență medicală.

La 24 aprilie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia și casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului au indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale.

Au menționat că, recurenta este xxxx, mai mult de 15 ani este bolnavă și din cauza bolii nu este în stare să muncească.

Au susținut că, instanțele judecătorești eronat au încasat de la recurentă prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, deoarece nu cade sub categoria persoanelor, care ar trebui să o achite. Mai mult ca atât, nici nu are posibilitate financiară.

Au relevat că, prima instanța a examinat cauza în lipsa recurenteii, nefiind citată legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, iar instanța de apel nu s-a pronunțat asupra acestui argument.

Prin referința depusă la 10 iulie 2020 Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția teritorială Centru a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților decizia contestată la 18 mai 2020 (f. d. 111).

Astfel, recursul declarat de către Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei la 24 aprilie 2020 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a

comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Elena Dîmcenco și reprezentantul acesteia, avocatul Tatiana Tampei, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic